

Одеський
державний
університет
внутрішніх справ

ЦЕНТР
українсько-європейського
наукового співробітництва

Одеський державний університет внутрішніх справ
Центр українсько-європейського наукового співробітництва

Всеукраїнське науково-педагогічне
підвищення кваліфікації

**ЗАКЛАДИ ВИЩОЇ ОСВІТИ
ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ УМОВАМИ
НАВЧАННЯ: ПРАВОВИЙ СТАТУС
ТА ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ**

1 травня – 11 червня 2023 року

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

УДК 378-351.74(062.552)

3-18

Організаційний комітет:

Дмитро ШВЕЦЬ – доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України, полковник поліції, ректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Максим КОРНІЄНКО – доктор юридичних наук, професор, полковник поліції, проректор Одеського державного університету внутрішніх справ;

Сергій АЛБУЛ – кандидат юридичних наук, професор, професор кафедри оперативного-розшукової діяльності факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної поліції Одеського державного університету внутрішніх справ;

Олександр СІФОРОВ – кандидат технічних наук, доцент, полковник поліції, начальник навчально-методичного відділу Одеського державного університету внутрішніх справ;

Вікторія НЕСТЕРЧУК – науковий співробітник відділу організації наукової роботи Одеського державного університету внутрішніх справ.

Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання:
3-18 **правовий статус та особливості функціонування** : матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації, 1 травня – 11 червня 2023 року. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2023. – 108 с.

ISBN 978-617-554-151-7

У збірнику представлено матеріали всеукраїнського науково-педагогічного підвищення кваліфікації «Заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання: правовий статус та особливості функціонування» (11 червня 2023 року).

УДК 378-351.74(062.552)

© Одеський державний університет
внутрішніх справ, 2023

© Центр українсько-європейського
наукового співробітництва, 2023

ISBN 978-617-554-151-7

ЗМІСТ

Україна у сучасному світі інновацій	
Абдулін М. З.	6
Нормативно-правова регламентація статусу та особливостей функціонування закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання	
Албул С. В.	10
Особливості тематики «мистецтво і колективна травма війни» в освітньому процесі підготовки журналістів	
Боярська Л. В.	14
Принципи контекстного навчання у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання	
Голубенко Т. О.	19
Підготовка поліцейських кадрів в зарубіжних країнах: міжнародний досвід для України	
Господаренко В. М.	22
Притягнення до відповідальності за домашнє насильство: окремі аспекти судової практики	
Іващенко В. О.	26
Згуртованість групи як фактор адаптованості у закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання	
Ільїна Ю. Ю.	30
Практична підготовка здобувачів вищої освіти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання як визначальна складова освітньої програми	
Ільків Н. В.	33
Складові професійного іміджу науково-педагогічного працівника закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання	
Кіріка Д. В.	37
Законодавчі новели щодо системи військової освіти в Україні	
Корнієнко М. В.	41
Аналіз змістовного наповнення комплексу фізичних вправ в керівних документах з фізичної підготовки Збройних Сил України у період з 1991 р. по теперішній час	
Кузнецов М. В., Поцілуйко П. В.	45
Суть системи «Comprehensive Soldier and Family Fitness» та можливість створення подібної моделі в навчальних закладах Збройних Сил України	
Куцька О. М.	52

Інший погляд визначення «заклад вищої освіти із специфічними умовами навчання»	
Лук'яненко В. С.	56
Правові засади організації професійної підготовки фахівців сектору безпеки та оборони України	
Марченко О. Г.	60
Стипендія як мотивація до високого рівня успішності курсантів системи МВС України	
Мельничук О. В.	64
Розвиток професійної культури офіцера-прикордонника як складової його загальної культури	
Мірошніченко В. І.	68
Вплив воєнного стану в Україні на вступ до закладів освіти зі специфічними умовами навчання	
Назаренко В. В., Гармаш А. В.	71
Підготовка співробітників поліції до надання першої медичної допомоги (ПМД)	
Носенко В. М.	74
Насильство над оточуючими як соціально-педагогічна проблема суспільства України	
Педорич А. В.	78
Psychological directions and methods of the work of law enforcers and other specialists with delincent teens	
Pivkach I. O.	82
Нормативно-правове забезпечення права на освіту засуджених у Європейському Союзі	
Пузирний В. Ф.	86
Особливості освітнього процесу в закладах вищої освіти зі специфічними умовами навчання	
Сіфоров О. І.	89
Екстемпоральні ліки як альтернатива сучасній фармакотерапії: вимоги часу	
Сметаніна К. І.	93
Забезпечення права на життя в системі міжнародних стандартів кримінального судочинства	
Сухомлин Ю. В.	95
Роль зворотнього зв'язку у засвоєнні студентами практичних навичок та поліпшенні методично-організаційної роботи викладачів	
Томашкевич Г. І.	99

**СКЛАДОВІ ПРОФЕСІЙНОГО ІМІДЖУ
НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНОГО ПРАЦІВНИКА
ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦИФІЧНИМИ
УМОВАМИ НАВЧАННЯ**

Кіріка Д. В.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри поліцейської діяльності
та публічного адміністрування,
Харківський національний університет внутрішніх справ
м. Харків, Україна*

Питання юридичної освіти, юридичних знань надзвичайно популярні у сучасному світі. Це пов'язано із потребою правового регулювання суспільних відносин в усіх сферах життєдіяльності суспільства. В сучасному глобалізованому світі юридична освіта покликана не тільки надати знання, сформувані вміння і навички майбутнього фахівця, але й сприяти розвитку особистості, відповідальної за власну діяльність перед суспільством. Правовий порядок лежить в основі життя суспільства, тому вдосконалення якості правничої освіти має відбуватися відповідно до принципів, затверджених у «Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості у Європейському просторі вищої освіти». Відповідно до цього місія правничої освіти полягає у формуванні середовища сприятливого для ефективного пошуку, засвоєння й розвитку правничих знань, реалізації особистісно орієнтованого навчання, передачі та засвоєння існуючих, а також творення нових знань під час навчання та подальшої професійної діяльності [1, с. 166].

Стрімкий соціальний, економічний і технічний розвиток суспільства ставить нові задачі перед системою вищої освіти. Усвідомлення тенденцій щодо трансформації парадигмальних підходів в системі вищої освіти України висуває нові вимоги перш за все до професійних компетентностей науково-педагогічних працівників закладів вищої освіти, зокрема здатність їх до особистісного самовдосконалення і професійного саморозвитку. Виявляється недостатнім дати здобувачу вищої освіти певну суму знань, яку можна закласти в стандарти та навчально-методичні посібники. Здійснений аналіз засвідчив, що здобувачі мають проблеми у спілкуванні, фаховій і психологічній підготовці, відчують потребу у більшій реалізації себе як фахівця, особистості і громадянина. Тому науково-педагогічним працівникам необхідно звернути на це особливу увагу і прагнути в процесі навчання

розвивати у студентів, курсантів самостійне критичне мислення, вміння правильно орієнтуватися у нестандартних життєвих ситуаціях, здатності використовувати теоретичні знання у практичній сфері своєї професійної діяльності.

На нашу думку, вищезазначене у найбільшій мірі має стосуватися саме закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання. Якість кадрового потенціалу органів системи Міністерства внутрішніх справ безпосередньо залежить від рівня розвитку відомчої системи освіти. Це підтверджує припущення про необхідність спеціальної підготовки за соціокультурним, громадянським, психологічним і фаховим напрямками.

Завдання закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання Міністерства внутрішніх справ України можна класифікувати:

- за специфікою закладу – типові для всіх закладів вищої освіти та такі, що віддзеркалюють потреби відомства та окремого державного органу;

- за змістом завдань – ті, що містять вимоги до якості рівня освіти, ті, що містять завдання щодо організації управління закладом, тобто відомості щодо ступенів, форм та інших особливостей провадження освітньої діяльності та ті, що містять вимоги до інших функцій, пов'язаних з освітою (таких як профорієнтація тощо) [2, с. 126].

Завжди актуальним було і є формування поглиблених знань та вмінь застосовувати правові доктрини і принципи, а також розуміння особливості застосування окремих правових інститутів у конкретній правовій системі або в контексті порівняльного правового регулювання. Важливим є також уміння застосовувати теоретичні знання з соціальних, гуманітарних та інших галузей у процесі діяльності з правозастосування, вміти інтерпретувати результати експертних міждисциплінарних досліджень [1, с. 167].

Беззаперечним є той факт, що основне навантаження у навчальних закладах припадає на вивчення теоретичного матеріалу, який надалі знадобиться у практичній діяльності. Але у дійсності існує велика різниця між теорією та практикою. Саме через цю відчутну різницю часто зникає бажання у курсантів працювати за фахом. У сучасному світі мало знати нормативно-правову базу, необхідно вміти правильно застосовувати ці знання на практиці. Тому сьогодні необхідний якісно новий підхід до питань вибору змісту правової підготовки, методів і методики навчання.

Окремо варто сказати про важливість формування у здобувачів освіти широкої загальної ерудованості й розуміння взаємодії права з його майбутньою професійною діяльністю. Адже саме юридична наука розвиває загальні і спеціальні навички, а саме: аналітичне,

критичне і творче мислення; критичне оцінювання різних думок і позицій; вміння грамотно формулювати й висловлювати свої висновки чи рішення; навик правильного застосування правових норм у складних ситуаціях; обґрунтованості правових висновків і правильності оформлення відповідних процесуальних документів; уміння брати участь в аргументованій професійній дискусії, зберігаючи неупередженість; примирювати сторони з протилежними інтересами; розуміти інтереси та мотиви поведінки інших осіб [3]. А це ставить і відповідні вимоги до викладачів юридичних дисциплін, які повинні добре знати предмет навчальної дисципліни у таких розрізах як: теоретичне обґрунтування юридичних категорій; історія генезису правового регулювання відповідних суспільних відносин; правотворчість; судова практика; порівняльний аналіз держав різних правових систем; міжнародне право і право Європейського Союзу.

Викладання не повинно становити просте відтворення тексту юридичних джерел, а має орієнтувати курсантів на вміння знаходити аргументи для вирішення питань у процесі правозастосування. Тому, щоб передавати правові знання, викладач повинен володіти і знати правову ідеологію, що охоплює систематизоване виявлення правових поглядів, ідей, вимог різноманітних соціальних груп, і яка ґрунтується на відповідних соціальних і наукових знаннях.

Коли в державі закладається правова основа глибоких соціально-економічних перетворень, проблема підготовки спеціалістів, що знають правові норми, що вмінють їх застосовувати, що розуміють значення права в суспільстві, набуває особливого значення. Виходячи з цього, основними завданнями, які стоять перед викладачами закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання є:

- визначення базових навчальних матеріалів (юридичних та наукових джерел, матеріалів практики правозастосування тощо);
- ідентифікація основних концепцій та проблем, які впливають із базових навчальних матеріалів;
- вказівка на джерела для розв'язання порушених проблем.
- Зважаючи на концептуальні напрями розвитку вищої освіти України, нині перевагу слід надавати управлінській концепції організації навчального процесу – моделюванню творчого освітнього середовища викладачем і самостійній роботі студента [4].

У цьому контексті науково-педагогічний працівник закладу вищої освіти зі специфічними умовами навчання повинен широко застосовувати весь спектр наукових досліджень із проблем комунікації, міжнародної інтеграції, інструментальних та міжособистісних компетенцій. Саме викладач має стати генератором ідей, міркувань,

тлумачень норм права. Це, в свою чергу, сприятиме здатності курсантів до аналізу та синтезу, критики та самокритики, вміння організовувати та прогнозувати, оперувати інформацією, працювати в команді, співпрацювати з експертами в інших предметних областях, працювати на міжнародному рівні, адаптуватися до нових ситуацій, проєктів, до власної ініціативи.

Реалії диктують нові вимоги у сфері підготовки кадрів органів Міністерства внутрішніх справ України, а саме забезпечення прав і свобод громадян в умовах воєнного стану, впровадження європейських стандартів у діяльність правоохоронних органів. Сьогодні надзвичайно важливим є проведення наукових розробок щодо якісного, всебічного і повного документування воєнних злочинів, які вчиняються агресором на території України. Система світової безпеки ґрунтується на невідворотності відповідальності агресора за скоєні злочини, а особи, які розв'язують збройні конфлікти, мають постати перед судом. Саме тому, в рамках науково-практичної конференції «Проблеми сучасної поліцейстики», ініційованої Харківським національним університетом внутрішніх справ (11 травня 2023 року), обговорювались актуальні питання виявлення та документування саме воєнних злочинів. А виконання цих завдань ставить ще вищі вимоги до підготовки майбутніх працівників Національної поліції України.

Отже, заклади вищої освіти зі специфічними умовами навчання, перебуваючи у сфері управління Міністерства внутрішніх справ, мають бути важливою складовою частиною системи підготовки майбутніх фахівців та потужним засобом кадрового забезпечення правоохоронних органів України. В свою чергу, якість кадрового потенціалу вимірюється рівнем розвитку відомчої вітчизняної системи освіти, яку покликані забезпечити її науковці, теоретики і практики. Тому заклади вищої освіти системи Міністерства внутрішніх справ України повинні докладати максимальних зусиль в питаннях підготовки висококваліфікованих фахівців правоохоронних органів, які будуть спроможними успішно протистояти сучасним викликам, сприяти відновленню безпечної складової населення України.

Література:

1. Diana Kirika. Legal education in the context of shaping a competitive professional ZESZYTY NAUKOWE WSA w Łomży 86, s. 166–174 *data przesłania 12.10.2021 akceptacji artykułu 20.05.2022*

2. Аброськін В.В. Завдання закладів вищої освіти МВС України як суб'єктів реалізації освітньої функції держави. *Підприємство, господарство і право*. 2020. № 12. С. 126–131.

3. Бойко А. М. Окремі питання реформування вітчизняної правничої освіти. URL: <http://ekmair.ukma.edu.ua/handle/123456789/17021>

4. Аброськін В. В. Завдання закладів вищої освіти МВС України як суб'єктів реалізації освітньої функції держави. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. 12. С. 126.

5. Концептуальні напрями розвитку вищої освіти в Україні. URL: <http://zdamsam.ru/a48431.html>

ЗАКОНОДАВЧІ НОВЕЛИ ЩОДО СИСТЕМИ ВІЙСЬКОВОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Корнієнко М. В.

*доктор юридичних наук, професор,
проректор,*

*Одеський державний університет внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Військова освіта є невід'ємною складовою державної системи освіти в Україні. До системи військової освіти відносять вищі військові навчальні заклади та заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання [1, с. 16]. Військова освіта передбачає набуття особою комплексу професійних компетентностей відповідно до військової спеціалізації, формування та розвиток її індивідуальних здібностей. Вищі військові навчальні заклади та заклади вищої освіти із специфічними умовами навчання є різновидами та рівноправними елементами всієї системи закладів вищої освіти в Україні.

З метою вдосконалення правового регулювання ґрунтовних засад військової освіти і науки, 17 грудня 2021 року Верховною Радою України прийнято Закон України № 1986–ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо військової освіти та науки» [4]. Закон передбачає внесення певних змін та доповнень до чинного законодавства, зокрема до Законів України «Про освіту» [6], «Про вищу освіту» [3], «Про наукову і науково-технічну діяльність» [5].

Відповідно до Закону – вищий військовий навчальний заклад – це заклад вищої освіти державної форми власності, який здійснює на певних рівнях вищої освіти підготовку курсантів (слухачів, студентів), ад'юнктів для подальшої служби на посадах офіцерського (сержантського і старшинського) складу з метою задоволення потреб